

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 กล่าวถึงความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาว่า "การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข" ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้ คือ ครูผู้สอนจำเป็นต้องพัฒนาตนเอง ให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะทำหน้าที่ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน โดยยึดแนวการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 24 (กรมวิชาการ 254: 5) ครูถือได้ว่าเป็นบุคลากรที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในการจัดการเรียนการสอนให้กับเยาวชนของชาติ การศึกษาจะสนับสนุนให้คนไทยใฝ่เรียน ใฝ่รู้ตลอดชีวิต เรียนอย่างมีคุณภาพและประยุกต์ใช้ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่สังคมได้นั้น ต้องเริ่มจาก "ครู" ที่มีคุณภาพ อย่างไรก็ตาม ในขั้นตอนนำไปสู่การปฏิบัติ ครูส่วนใหญ่ยังคงมีความวิตกกังวล สงสัย และไม่แน่ใจ ประกอบกับขาดที่ปรึกษาที่สามารถซักถามหรือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ครูจำนวนมากจึงยังคงสอนในรูปแบบเดิม คือเน้นการบรรยาย การท่องจำ และการวัดผลโดยการสอบเป็นหลัก ถ้าจะให้การปฏิรูปการเรียนรู้ประสบความสำเร็จ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ครูเกิดความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอนตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ดังกล่าว

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (พ.ศ. 2552-2561) รัฐบาลมุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างทั่วถึง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารจัดการการศึกษา ซึ่งกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษาประเด็นหนึ่งที่สำคัญ คือ การพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2552: 15)

กระบวนการสำคัญในการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และทัศนคติ การฝึกอบรม (Training) เป็นเครื่องมือหนึ่งในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และเป็นเทคนิควิธีการที่ใช้ในการสื่อสารหรือถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็น ข้อเท็จจริง ประสบการณ์ หรือข้อมูลต่างๆ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมเกิดความเข้าใจ มีทักษะ มีทัศนคติที่ดี และมีความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความจำเป็นที่คนเป็นครูควรได้รับการพัฒนาทักษะ ความรู้ ความสามารถอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มศักยภาพการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน อยู่ตลอดเวลา (ธนินทร์รัฐ รัตนพงษ์ภิญโญ 2546: 170)

การจัดการเรียนการสอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นช่วงชั้นที่มีความสำคัญยิ่งต่อเยาวชนของชาติ เพราะนักเรียนได้รับการอบรมบ่มเพาะทั้งเนื้อหาวิชาความรู้ คุณธรรม จริยธรรม ควบคู่กันไปอย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง เป็นสิ่งสะท้อนให้ครูในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีความพร้อมและเห็นความสำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอนให้ได้คุณค่าและตอบสนองต่อความต้องการของสังคม ยิ่งไปกว่านั้นการเพิ่มโอกาสให้แก่ครูได้ขยายความรู้และต่อยอดความรู้ที่มีอยู่ในการฝึกอบรมจะเป็นตัวผลักดันและเสริมแรงให้ครูตื่นตัวเพื่อการเรียนการสอนอยู่เสมอ (กุลธิดา นุกุลธรรม และคณะ 2554: 1) ดังนั้น การพัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการบริหารอย่างหนึ่ง ที่ส่งเสริมสนับสนุนบุคลากรในหน่วยงานให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีศักยภาพในการทำงาน สามารถพัฒนางานพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพ ส่งผลให้งานมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายขององค์กรตามที่คาดหวัง เพื่อให้ นักเรียน ชุมชน และรัฐบาลเกิดความเชื่อมั่นว่าสถานศึกษาจะสามารถบริหารงานภายในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพมีความโดดเด่นทางวิชาการมีเอกลักษณ์นำไปสู่ความพึงพอใจและประโยชน์สูงสุด

องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาต่างตระหนักถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาครูให้มีคุณภาพได้มาตรฐานสมกับเป็นวิชาชีพชั้นสูง แต่ในทางปฏิบัติการพัฒนาครูยังคงมีปัญหาอยู่มาก เนื่องจากระบบการฝึกอบรมส่วนใหญ่เน้นการบรรยายให้ครูรับฟัง ครูขาดโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้และขาดโอกาสที่จะนำศักยภาพในตัวออกมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน จึงไม่เกิดผลต่อการพัฒนาผู้เรียน (อรพรรณ พรสีมา และคณะ 2547: 1) อีกทั้ง ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของเยาวชนไทยมีแนวโน้มลดลง ซึ่งสะท้อนถึงวิกฤตคุณภาพการศึกษาไทยโดยรวม การแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างเร่งด่วน จึงจำเป็นต้องยกระดับคุณภาพครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้วยการพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความสามารถและทักษะที่จำเป็นในวิชาชีพ เพื่อยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบให้การพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำหลักสูตร “การพัฒนาครูด้วยระบบ ยูทีคิว ออนไลน์” โดยการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการด้วยระบบออนไลน์ (e-training) เพื่อให้ครูสร้างเสริมความรู้และ

ทักษะที่สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพอันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่สูงขึ้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ได้ดำเนินการให้ครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดราชบุรี จำนวน 26 แห่ง ลงทะเบียนเข้ารับการอบรมในหลักสูตรต่าง ๆ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะประเมินผลการพัฒนาครูด้วยระบบ ยูทิว ออนไลน์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดราชบุรี ซึ่งจะประเมินผลในด้านการดำเนินงานการพัฒนาครูและประสิทธิผลของการพัฒนาครูด้วยระบบ ยูทิว ออนไลน์ เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพต่อไป

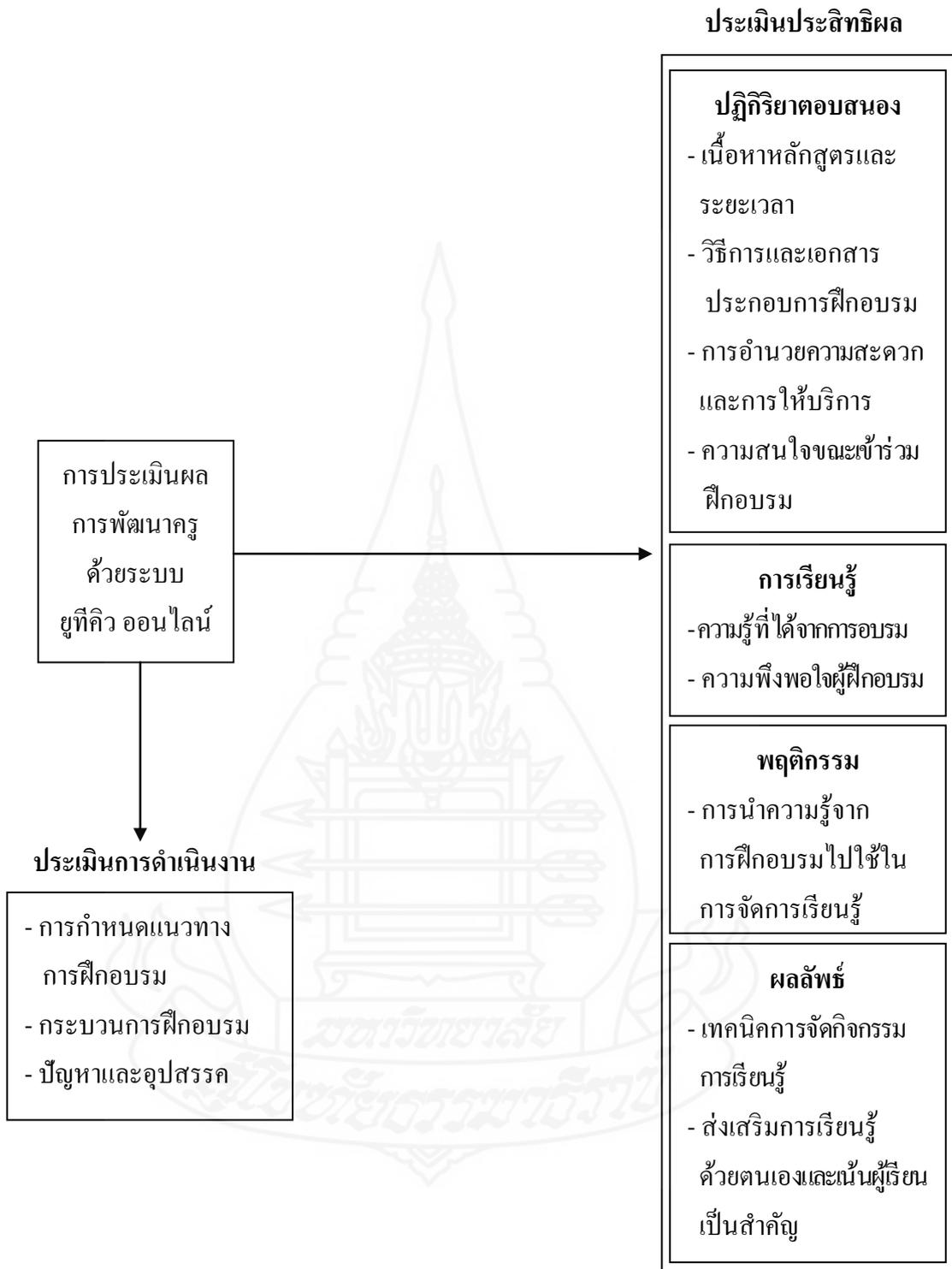
2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อประเมินการดำเนินงานการพัฒนาครูด้วยระบบ ยูทิว ออนไลน์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดราชบุรี

2.2 เพื่อประเมินประสิทธิผลของการพัฒนาครูด้วยระบบ ยูทิว ออนไลน์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดราชบุรี

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ปรับใช้แนวคิดของเคริกแพทริก (Kirkpatrick, 1978) มากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการประเมินผลการพัฒนาครูด้วยระบบ ยูทิว ออนไลน์ สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดราชบุรี สรุปเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัยการประเมินผลการพัฒนาครูด้วยระบบ ยูทีคิว ออนไลน์

4. ขอบเขตของการวิจัย

ในการประเมินกำหนดขอบเขตไว้ ดังนี้

4.1 ผู้ให้ข้อมูลในการประเมิน

4.1.1 เจ้าหน้าที่ดูแลระบบ

4.1.2 เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

4.1.3 ครูผู้สอน

4.1.4 นักเรียน

4.2 ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย

4.2.1 ตัวแปรต้น คือ การพัฒนาครูด้วยระบบ ยูทีคิว ออนไลน์

4.2.2 ตัวแปรตาม คือ การดำเนินงาน ปฏิริยาตอบสนอง การเรียนรู้ พฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป และผลลัพธ์ที่เกิดต่อองค์กรของผู้เข้ารับการอบรม

5. ข้อตกลงเบื้องต้น

5.1 การศึกษาครั้งนี้มุ่งประเมิน โครงการพัฒนาครูด้วยระบบ UTQ ออนไลน์ ซึ่งเป็นโครงการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2555

5.2 การศึกษาการดำเนินงาน ปัญหา และผลลัพธ์ เป็นการศึกษาสภาพและผลที่เกิดขึ้นในปี 2555

5.3 แหล่งข้อมูลของการศึกษาประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ดูแลระบบ เจ้าหน้าที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 และนักเรียน จำนวน 26 โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 การพัฒนาครูด้วยระบบ ยูทีคิว ออนไลน์ (UTQ Online) หมายถึง การฝึกอบรมครูของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยให้ข้าราชการครู เข้ารับการอบรมในหลักสูตรวิชาที่รับผิดชอบและสนใจด้วยระบบออนไลน์

6.2 การประเมินผลการพัฒนา หมายถึง การตรวจสอบผลการฝึกอบรมเพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศเกี่ยวกับการดำเนินงานและประสิทธิผลของการพัฒนา มีรายละเอียด ดังนี้

6.2.1 ประเมินการดำเนินงาน หมายถึง การตรวจสอบความคิดเห็นด้านการกำหนด
แนวทางการฝึกอบรม กระบวนการฝึกอบรม ปัญหาและอุปสรรค

6.2.2 การประเมินประสิทธิผล หมายถึง การตรวจสอบผลตามรูปแบบการ
ประเมินการฝึกอบรมของเคิร์กแพทริก (Kirkpatrick) มีรูปแบบการประเมิน 4 ด้าน คือ

1) การประเมินปฏิกิริยา (reaction) หมายถึง การตรวจสอบความคิดเห็นของ
ครูเกี่ยวกับการพัฒนาในด้าน เนื้อหาหลักสูตรและระยะเวลา วิธีการและเอกสารประกอบ
การฝึกอบรม การอำนวยความสะดวกและการให้บริการ และความสนใจขณะเข้าร่วมการฝึกอบรม

2) การประเมินการเรียนรู้ (learning) หมายถึง การตรวจสอบผลการเรียนรู้ของ
ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ในด้านความรู้ที่ได้รับจากการฝึกอบรม และความพึงพอใจของผู้เข้า
ฝึกอบรม

3) การประเมินพฤติกรรม (behavior) หมายถึง การตรวจสอบการปรับเปลี่ยนการ
กระทำในลักษณะที่ดีขึ้นของผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยพิจารณาจาก การนำความรู้จากการฝึกอบรมไป
ใช้ในการจัดการเรียนรู้

4) การประเมินผลลัพธ์ (result) หมายถึง การตรวจสอบผลที่เกิดขึ้น
หลังจากการดำเนิน โครงการ โดยพิจารณาจากการนำความรู้ของครูไปใช้ ในด้านเทคนิคการจัด
กิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6.3 ครูที่สอบผ่าน หมายถึง ครูที่เข้าร่วมฝึกอบรมด้วยระบบ ยูทิว ออนไลน์ และทำ
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน ได้คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป ถือว่าสอบผ่านและได้รับวุฒิบัตร
ผ่านการอบรม

6.4 ครูที่สอบไม่ผ่าน หมายถึง ครูที่เข้าร่วมฝึกอบรมด้วยระบบยูทิวออนไลน์ และทำ
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 70 ถือว่าสอบไม่ผ่านและได้รับวุฒิบัตร
เข้าร่วมอบรม

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 เพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงการพัฒนาครูให้เหมาะสม และมี
ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7.2 เป็นข้อมูลและสารสนเทศสำหรับพัฒนาครูให้มีสมรรถนะและทักษะตาม
มาตรฐานวิชาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ

7.3 เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับหน่วยงานและสถาบันในการวางแผนผลิตและพัฒนาครู
ให้มีความสอดคล้องกับความต้องการใช้ครู

